

POREZ NA DOHODAK OD OSIGURANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Mikeli, Miriam Denise

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:405469>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-23**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)



SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

**POREZ NA DOHODAK OD OSIGURANJA U
REPUBLICI HRVATSKOJ**

Mentor:

Mr.sc. Renko Letnić

Student:

Miriam Denise Mikeli

Split, rujan, 2018.

SADRŽAJ:

1. UVOD	3
1.1. Definicija problema	3
1.2. Cilj rada.....	3
1.3. Metode rada	3
1.4. Struktura rada	4
2. POREZ NA DOHODAK	5
2.1. Povijesni razvoj poreza na dohodak	5
2.2. Pojmovno određivanje poreza na dohodak.....	6
2.3. Izvori dohotka	7
3.1. Povijesni razvoj osiguranja.....	8
3.2. Oporezivanje osiguranja	9
3.3. Rizik nastanka osiguravajućeg odnosa.....	9
4. POREZ NA DOHODAK OD OSIGURANJA U RH.....	10
4.1. Pojmovno određivanje poreza na dohodak od osiguranja	10
4.2. Porezni obveznik.....	11
4.3. Porezna stopa	12
4.4. Porezne obveze	13
4.4.1. Obveze poslodavaca i osiguranika koji obavljaju samostalnu djelatnost.....	13
4.4.2. Obveze osiguravatelja i društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima	14
4.5. Što se ne smatra dohotkom od osiguranja.....	14
4.6. Porezni prekršaji	15
5. VRSTE OSIGURANJA I PREMIJA	15
5.1. Vrste osiguranja.....	15
5.1.1. Životna osiguranja	16
5.1.1.1. Životno osiguranje.....	16
5.1.1.2. Rentno osiguranje	17
5.1.1.3. Životno i rentno osiguranje vezano za jedinice investicijskih fondova	18
5.1.2. Neživotna osiguranja	18
5.1.2.1. Zdravstvena osiguranja	18
5.1.2.2. Osiguranje kredita	19
5.1.2.3. Putno osiguranje.....	19

5.2. Premije osiguranja	20
5.2.1. Premija osiguranja kao porezna olakšica.....	20
5.2.2. Porez na određene premije osiguranja	21
6. OBRAČUNAVANJE I PLAĆANJE PREDUJMA POREZA NA DOHODAK OD OSIGURANJA	22
6.1. Pojmovno određivanje predujma poreza na dohodak od osiguranja	22
6.2. Obračunavanje, obustavljanje i uplaćivanje predujma poreza na dohodak od osiguranja.....	23
6.3. Primjer obračunavanja predujma poreza na dohodak od osiguranja.....	24
6.3.1. Primjer br.1	25
6.3.2. Primjer br.2	27
6.3.3. Primjer br.3	27
7. ZAKLJUČAK.....	28
LITERATURA	
PRILOZI	
SAŽETAK	
SUMMARY	

1. UVOD

1.1. Definicija problema

Zbog konstantnih poreznih reformi i promjena poreznih zakona, porezi i oporezivanje raznih vrsta i izvora dohotka, česti su predmeti rasprava. Glavni problem istraživanja predstavlja određivanje poreza na dohodak od osiguranja, vrste osiguranja i premija koje se vežu uz dohodak od osiguranja te sve njegove temeljne odrednice. Nastojati će se, tu problematiku, učiniti što jasnijom i razumljivijom.

1.2. Cilj rada

Cilj rada jest pojasniti i prikazati oporezivanje dohotka od osiguranja u Republici Hrvatskoj. Pojasniti će se njegove temeljne odrednice kao i vrste osiguranja i premija. Prikazati će se utvrđivanje dohotka od osiguranja te obračunavanje i plaćanje poreza na dohodak od osiguranja. U konačnici glavni cilj je, što jednostavnije pokazati koliko porez na dohodak od osiguranja iznosi, koje su mu najbitnije značajke te prikazati koje obveze poslodavac i osiguranik imaju.

1.3. Metode rada

Metode prilikom izrade rada su bile sljedeće: deskriptivna metoda, odnosno opisivanje istraženih pojava i pojmova, metoda analize, kojom su se analizirali zakonski propisi kao što su Zakon o porezu na dohodak, Opći porezni zakon, Pravilnik o porezu na dohodak te druga stručna literatura. Na samom kraju rada su se, metodom sinteze, definirali zaključci na temelju istraženih podataka.

1.4. Struktura rada

Ovaj rad se temelji na 7 poglavlja. Uvod čini prvo poglavlje, dok se drugo poglavlje ukratko odnosi na porez na dohodak i njegov povijesni razvoj, pojmovno određivanje kao i njegove izvore dohotka.

U trećem poglavlju je predstavljeno osiguranje i oporezivanje općenito pa se na taj način analizirao povijesni razvoj osiguranja, oporezivanje osiguranja te rizici koji nastaju u osiguravajućem odnosu.

U četvrtom poglavlju se detaljno osvrnulo na porez na dohodak od osiguranje. Time se razmatralo pojmovno određivanje poreza na dohodak od osiguranja i poreznog obveznika, pripadajuće porezne stope, definirale su se porezne obveze i slično.

Peto poglavlje obuhvaća vrste osiguranja i premija. Analizirale su se razne vrste životnih i neživotnih osiguranja te su se pojasnile premije osiguranja u svezi s poreznim olakšicama i posebni porezi koji se odnose na određene premije osiguranja.

U šestom poglavlju prikazuje se obračunavanje i plaćanje predujma poreza na dohodak od osiguranja kroz nekoliko primjera.

Zaključak definira zadnje, sedmo, poglavlje u kojem se prikazuju spoznaje do kojih se došlo na osnovi istraženih podataka ovog rada.

2. POREZ NA DOHODAK

2.1. Povijesni razvoj poreza na dohodak

U svijetu postoje tri modela oporezivanja dohotka:

1. Britanski (cedularni ili analitički)
2. Germanski (sintetički)
3. Romanski ¹

Do 1993. godine se u Hrvatskoj koristio cedularni ili analitički sustav oporezivanja, koji je imao obilježje da su za svaki analitički porez bile propisane posebne porezne stope, olakšice i oslobođenja.

Cedularni sustav oporezivanja se temelji na odvojenom oporezivanju dohotka iz različitih izvora. Najprije su se oporezivali pojedini dijelovi dohotka, takozvani ceduli, i to primjenom proporcionalne porezne stope. Tako su se odvojeno razrezivali primjerice porez na dobit, porez na plaće i nadnice, porez na dohodak od vrijednosnih papira, kamata i dividendi i slično. Sustav cedularnog oporezivanja može biti propisan za fizičke osobe, za trgovačka društva i za druge pravne osobe.

Prednosti korištenja cedularnog sustava oporezivanja su da je pogodan za realizaciju ekonomskih poticaja, mogućnost prilagođavanja različitim oblicima dohotka te jednostavnost i mali troškovi primjene dohotka. Nedostaci su alokativna pristranost, nije pogodan za realizaciju socijalnih, demografskih i drugih ciljeva, ne djeluje kao automatski stabilizator te odsudstvo vertikalne i rizik narušavanja horizontalne pravednosti. ²

Porez na dohodak se u Republici Hrvatskoj uveo 1994. godine. S obzirom na tu činjenicu, može se reći da se radi o relativnom mladom poreznom obliku. Glavno obilježje takozvanog „Sintetičkog poreza na dohodak“ je oporezivanje ukupnog dohotka primjenom progresivne porezne stope. Uvodeći razne porezne reforme tijekom godina, došlo je do znatnih promjena u minimalnim i maksimalnim poreznim stopama.

Danas Republika Hrvatska primjenjuje sintetički (germanski) model oporezivanja dohotka.

¹ Porez na dohodak – Modeli oporezivanja dohotka, <http://www.wikipedia.hr>

² Financijski klub (2016): Povijest poreza na dohodak u RH, <http://finance.hr/>

Romanski model oporezivanja dohotka zapravo je kombinacija britanskih i germanskog oblika. U ovom slučaju se dio dohotka oporezuje proporcionalnom ili progresivnom poreznom stopom ili kombinacijom tih stopa. Dopunskim porezom se oporezuje ukupan dohodak primjenom progresivne porezne stope, ako prelazi zakonom utvrđenu visinu.³

2.2. Pojmovno određivanje poreza na dohodak

Porez na dohodak spada u izravne poreze te se utvrđuje i plaća prema odredbama Zakona o porezu na dohodak. Ovim porezom se oporezuje dohodak koji građani zarađuju tijekom godine.

Porez na dohodak definira se kao izravni porez, tj. kao porez koji se nameće izravno na dohodak osobe ili domaćinstva koje bi trebali snositi porezni teret. Porez na dohodak najtipičniji je oblik izravnih poreza, dok je porez na promet najtipičniji neizravni porez.⁴

Porez na dohodak pripada skupini izravnih poreza kojima se oporezuje dohodak što ga građani zarađuju tijekom godine. Porez se ne razrezuje na ukupno ostvareni dohodak već se umanjuje za propisane troškove, olakšice i oslobođenja. Na tako utvrđen dohodak primjenjuju se progresivne porezne stope.⁵

Njegovo glavno obilježje je oporezivanje progresivnim poreznim stopama, što je jedna od temeljnih vrijednosti poreza na dohodak, jer se zbog toga može prilagoditi sposobnosti plaćanja pojedinaca. Njegovom se primjenom i unošenjem progresivnosti, sustav može učiniti pravednijim. Tako se porez na dohodak sa stajališta pravednosti smatra superiornim s obzirom na ostale poreze.⁶

Porez na dohodak se plaća i utvrđuje za jednu kalendarsku godinu, odnosno porezno razdoblje, koje može biti kraće od jedne kalendarske godine u slučajevima kada nastupi:

- Rođenje ili smrt poreznog obveznika,
- Ako rezident tijekom te iste kalendarske godine postane nerezident ili obratno, u kojem slučaju porezno razdoblje obuhvaća razdoblje u kojem je fizička osoba bila rezident ili ne rezident.

³ Porez na dohodak – Modeli poreza na dohodak: <http://www.wikipedia.hr>

⁴ Institut javnih financija: Financijska teorija i praksa (2004.)

⁵ Kesner – Škreb, M.: Porezni vodič za građane (2010.)

⁶ Kesner - Škreb. M. (2004): Financijska teorija i praksa, str. 141.

Porezni obveznik je: ⁷

1. Fizička osoba koja ostvaruje dohodak
2. Nasljednik za sve porezne obveze koje proizlaze iz dohotka što ga je ostavitelj ostvario do svoje smrti. Nasljednik je istodobno i porezni obveznik za dohodak koji mu pritječe iz naslijeđenih izvora dohotka.
3. Ako više fizičkih osoba ostvaruje dohodak, porezni obveznik je svaka fizička osoba zasebno i to za svoj udio u zajednički ostvarenom dohotku.

2.3. Izvori dohotka

Porezni obveznik plaća porez na dohodak koji dobiva iz šest izvora. To su: ⁸

- Dohodak od nesamostalnog rada (plaće i mirovine)
- Dohodak od samostalne djelatnosti
- Dohodak od imovine i imovinskih prava
- Dohodak od kapitala
- Dohodak od osiguranja
- Drugi dohodak.

3. OSIGURANJE I OPOREZIVANJE

⁷ Zakon o porezu na dohodak: NN 115/16, članak 2.

⁸ Ministarstvo financija: Porezni priručnik za građane (2016)

3.1. Povijesni razvoj osiguranja

Početni oblik osiguranja i suvremeni oblik osiguranja uveliko se razlikuje.

Prvi oblici osiguranja javljaju se oko 3000 godine pr.Kr. Prvi oblik osiguranja, odnosno preuzimanja rizika zabilježen je kod kineskih trgovaca, koji su prilikom prijevoza robe opasnom rijekom istu raspoređivali u više čamaca. U slučaju potonuća nekog od čamaca, vlasnici robe na preostalim čamcima morali su odvojiti dio svoje robe kako bi se vlasniku propale robe namirila nastala šteta.

Prve pisane odredbe o raspodjeli rizika i pokrićma šteta sadržava Zakonik babilonskog kralja Hamurabija (1729. – 1686. g.pr.Kr.).⁹

Osiguranje u srednjem vijeku bilo je vezano uz nastanak raznih staleških organizacija, koje su pomagale svoje članove u nastupu nekog neželjenog slučaja (bolest, smrti, požara,..).

Prva polica osiguranja, prema dostupnim izvorima, izdana je 1384.godine u Pizi.

Na razvoj modernog osiguranja, a posebice pomorskog osiguranja, značajno je utjecalo londonsko osiguranje „Lloyd's“, koje se u svom prvotnom obliku javlja 1686. godine.

Prvi poznati ugovor o životnom osiguranju sklopljen je 1536. godine u Engleskoj, gdje je i osnovano prvo poznato društvo za osiguranje života pod imenom „Society for the Assurance of Widows and Orphans“ 1699.godine. Prvi poznati ugovor o reosiguranju sklopljen je 1370. godine u Genovi.

Razvoju osiguranja u Hrvatskoj uveliko je pridonijelo osnivanje hrvatske osiguravajuće zadruge „Croatia“ 1884.godine u Zagrebu.¹⁰ Prije osnivanja navedene zadruge, na hrvatskim prostorima djelovala su predstavništva stranih osiguravajućih društava. Političke promjene nakon 1990. godine pripomogle su širenju osiguranja u Hrvatskoj. Stvaranjem hrvatske države i njezinim otvaranjem prema Zapadu, dolazi i do pojave velikog broja novih osiguravajućih društava kao i novih oblika osiguranja.

2001.godine dolazi do uvođenja novog, dotad nepoznatog poreza u hrvatski porezni sustav – poreza na premije osiguranja od automobilske odgovornosti. Od 01. siječnja 2003. godine dolazi do širenja predmeta oporezivanja na kasko osiguranja, tako da ovaj porez mijenja naziv

⁹ Prof. dr. sc. Mijatović, Nikola: Hrvatska pravna revija – Oporezivanje osiguranja, str. 95

¹⁰ Prof. dr. sc. Mijatović, Nikola: Hrvatska pravna revija – Oporezivanje osiguranja, str. 95

*u porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih motornih vozila.*¹¹

Razlog uvođenja ovog poreza je potreba za dodatnim prihodima državnog proračuna, kako bi se mogli financirati narasli javni rashodi.

3.2. Oporezivanje osiguranja

Oporezivanjem osiguranja obuhvaća se određeni promet novca u osiguranju. Porezom na osiguranja zakonodavac tereti pružanje zaštite osiguranja uz novčanu naknadu, odnosno novčano preuzimanje jednog osiguravajućeg rizika. Teret toga poreza snosi osiguranik.

Bitno je razmatrati pravnu prirodu osiguranja. S jedne strane se osiguranje svrstava u imovinske poreze, a s druge strane u porez kojim se oporezuje ekonomska snaga. Porez na osiguranja je pravi prometni porez, budući da je usmjeren na pojedinačne, točno ograničene postupke pravnog i gospodarskog prometa. Pojedinačnost se ogleda u postojanju konkretnog prometnog akta plaćanja naknade osiguranja na osnovi osiguravajućeg odnosa.¹²

Za porez na osiguranja može se i reći da je objektni porez obzirom da podlogu oporezivanja čini plaćanje naknade osiguranja na osnovi osiguravajućeg odnosa, dakle akt pravnog ili gospodarskog prometa, a ne sama osoba osiguranika ili osiguravatelja. Visina poreza ovisi o obilježjima samog poreznog predmeta (plaćanje naknade osiguranja, podlijevanje osiguravajućem odnosu).

3.3. Rizik nastanka osiguravajućeg odnosa

S obzirom da su fizičke i pravne osobe svakodnevno izložene raznim rizicima, izložene osobe se materijalnim naknadama nastoje osigurati protiv nastupa takvih rizika. Pružanje materijalne odštete u slučaju nastupa osiguranog slučaja „ostvaruje se na osnovi ugovora u kojemu osiguravatelj za primljenu premiju preuzima obvezu da nastankom osiguranog slučaja (ostvarenje rizika), osiguraniku ili trećoj osobi, u čiju se korist osiguranje sklapa, nadoknadi

¹¹ Prof. dr. sc. Mijatović, Nikola (2013): Hrvatska pravna revija – Oporezivanje osiguranja, str. 94

¹² Prof. dr. sc. Mijatović, Nikola (2013): Hrvatska pravna revija – Oporezivanje osiguranja, str. 96

štetu u imovnskom osiguranju, odnosno plati ugovorenu svotu novca osobnim osiguranjima“.

13

Spomenuti rizici se mogu podijeliti u sljedeće tri skupine:

1. Čisti i špekulativni rizici – **Čisti rizici** nastaju neovisno o ljudskoj volji (npr. bolest, poplava,..), dok **špekulativni rizici** nastaju svjesnim ljudskim djelovanjem (npr. kladenje, igre na sreću,..). Osiguranjem se pokrivaju samo čisti rizici, dok špekulativni rizici ostaju izvan pokrića osiguranja. Razlog izuzimanja špekulativnih rizika je odsutnost osnove za matematičko – statističku obradu mjerodavnu za utvrđivanje visine premije osiguranja.
2. Zajednički i pojedinačni rizici – **Zajednički rizici** pogađaju veću skupinu ljudi (npr. ekološke katastrofe, potres), dok se **pojedinačni rizici** odnose na pojedince (npr. ozljeda na radu). Pojedinačni rizici podliježu klasičnom osiguranju, dok osiguranje za slučaju nastupa zajedničkih rizika leži na društvu (npr. država upućuje pomoć u hrani i građevinskom materijalu krajevima nastradalim u poplavi).
3. Subjektivni i objektivni rizici – **Subjektivni rizici** ovise o ponašanju pojedinca te je stoga teško utvrditi mogućnost njihovog nastupanja. **Objektivni rizici** ovise o objektivnim okolnostima, te je slijedom toga, uvažavanjem određenih čimbenika, relativno lako otvrditi mogućnost njihova nastupanja.¹⁴

S obzirom na mogućnost osiguravanja, rizici se dijele na **osigurljive rizike** (imovinski rizici, osobni rizici, rizici od odgovornosti) i **neosigurljive rizike** (tržišni rizici, politički rizici, rizici u proizvodnji, osobni rizici,..).

4. POREZ NA DOHODAK OD OSIGURANJA U RH

4.1. Pojmovno određivanje poreza na dohodak od osiguranja

¹³ Andrijašević/Petranović: n. dj., str. 23

¹⁴ Porezno pravo – pregledni znanstveni članak: Oporezivanje osiguranja, str. 96

Porez na dohodak, sam po sebi, spada u izravne poreze te se njime oporezuje dohodak koji građani zarađuju tijekom godine. Dohodak od osiguranja, jedan je od šest izvora, iz kojeg porezni obveznik plaća porez na dohodak.

Dohotkom od osiguranja smatraju se:¹⁵

- Uplaćene i porezno priznate premije ugovora životnog osiguranja s obliježjem štednje i dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja, a u slučaju otkupa polica životnog i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja ili prestanka osiguranja dohotkom se smatra obračunani iznos za isplatu po ugovoru osiguranja, ako je manji od ukupnih uplaćenih i porezno priznatih premija osiguranja.
- Uplaćene premije osiguranja od kojih se utvrđuje dohodak od osiguranja iskazuju se s valutnom klauzulom i u trenutku isplate osigurane svote preračunavaju u kunsku protuvrijednost primjenom srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke na dan isplate.
- Primici u visini uplaćenih premija dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja, a koje su bile oslobođene od plaćanja poreza na dohodak te su poslodavcu ili osobnom poreznom obvezniku koji obavlja samostalnu djelatnost bile porezno priznati rashod, odnosno izdatak.

4.2. Porezni obveznik

Porezni obveznik je:¹⁶

1. Fizička osoba koja ostvaruje dohodak
2. Nasljednik za sve porezne obveze koje proizlaze iz dohotka što ga je ostavitelj ostvario do svoje smrti. Nasljednik je istodobno i porezni obveznik za dohodak koji mu pritječe iz naslijeđenih izvora dohotka.
3. Ako više fizičkih osoba ostvaruje dohodak, porezni obveznik je svaka fizička osoba zasebno i to za svoj udio u zajednički ostvarenom dohotku.

Rezident je fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj ima prebivalište ili uobičajeno boravište. Rezident je i fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj nema prebivalište ni uobičajeno boravište, a zaposlen je u državnoj službi Republike Hrvatske i po toj osnovi prima plaću.

¹⁵ Zakon o porezu na dohodak: NN 115/16 članak 72.

¹⁶ Zakon o porezu na dohodak: NN 115/16, članak 2.

Nerezident je fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj nema ni prebivalište ni uobičajeno boravište, a u Republici Hrvatskoj ostvaruje dohodak koji se oporezuje prema odredbama Zakona o porezu na dohodak.¹⁷

Porezni obveznik poreza na dohodak od osiguranja je:¹⁸

- Rezydent (fizička osoba) koji ostvaruje primitke u visini uplaćenih premija od životnog osiguranja s obilježjem štednje i dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja, koje je porezni obveznik iskoristio kao porezno priznati izdatak od 01. srpnja 2001.godine do 30. lipnja 2010.godine.
- Rezydent (fizička osoba) koji ostvaruje primitke u visini premija dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja¹⁹ koje je od 1. srpnja 2010 godine neoporezivo uplatio poslodavac za svoje radnike, ili koje su poreznom obvezniku koji dohodak ostvaruje od samostalne djelatnosti i utvrđuje ga na osnovi poslovnih knjiga, porezno priznati izdatak. Premije dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja uplaćene su tuzemnom dobrovoljnom mirovinskom fondu registriranom, u skladu s propisima koji uređuju dobrovoljno mirovinsko osiguranje, do 500,00 kuna za svaki mjesec poreznog razdoblja, odnosno ukupno do 6.000,00 kuna godišnje.

4.3. Porezna stopa

Porez na dohodak od osiguranja plaća se po stopi od **12%** na primitak od životnog osiguranja s obilježjem štednje i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja sukladno razdoblju za koje je osiguranik koristio poreznu olakšicu.

¹⁷ Zakon o porezu na dohodak: NN 115/16, članak 2.

¹⁸ Ministarstvo financija/Porezna uprava: Oporezivanje dohotka od osiguranja, str.7

¹⁹ Premije dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja je u korist i uz pristanak poreznog obveznika uplaćivao njegov poslodavac, ili ih je u svoju korist uplaćivao obveznik poreza na dohodak od samostalne djelatnosti koji dohodak utvrđuje na osnovi poslovnih knjiga

Prerez porezu na dohodak plaća se na iznos poreza na dohodak i to u slučaju kada stjecatelj primitka ima prebivalište, odnosno uobičajeno boravište na području općine ili grada koji je svojom odlukom propisao prerez porezu na dohodak.

Porez na dohodak od osiguranja obračunavaju, obustavljaju i uplaćuju isplatitelji ugovora o osiguranju, kod dospijeca, otkupa ili prijevremenog prestanka ugovora o osiguranju, kao porez po odbitku.²⁰

4.4. Porezne obveze

Porezne obveze, u svezi s dohotkom od osiguranja, mogu biti:

1. Obveze poslodavaca i osiguranika koji obavljaju samostalnu djelatnost, a uplate premija dobrovoljnog mirovinskog osiguranja prikazuju kao porezno priznati rashod ili izdatak
2. Obveze osiguravatelja i društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima

4.4.1. Obveze poslodavaca i osiguranika koji obavljaju samostalnu djelatnost

Obveze koje se odnose na poslodavce i osiguranike koji obavljaju samostalnu djelatnost, a uplate premija dobrovoljnog mirovinskog osiguranja prikazuju kao porezno priznati rashod ili izdatak su sljedeće:²¹

- Poslodavci koji od 01. srpnja 2010.godine premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja uplaćuju na svoj teret, a u korist radnika obvezni su voditi evidenciju o tim uplaćenim premijama.
- Poslodavci i porezni obveznici koji obavljaju samostalnu djelatnost, a koji od 1. srpnja 2010. godine tuzemnom dobrovoljnom mirovinskom fondu za svoje radnike, ili sebe osobno, uplaćuju premije dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja koje u svojim poslovnim knjigama prikazuju kao rashod ili izdatak, obvezni su najkasnije do kraja veljače tekuće godine za prethodnu godinu nadležnoj ispostavi Porezne uprave dostaviti podatke o tim uplaćenim premijama na Obrascu „Podaci o premijama dobrovoljnog mirovinskog osiguranja“.

²⁰ Zakon o porezu na dohodak: NN 115/16 članak 73.

²¹ Ministarstvo financija/Porezna uprava: Oporezivanje dohotka od osiguranja, str.11

4.4.2. Obveze osiguravatelja i društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima

Porezne obveze ove skupine su sljedeće: ²²

- prilikom svake isplate oporezivog primitka obračunati, obustaviti i uplatiti predujam poreza na dohodak i prirezu porezu na dohodak ako je propisan u mjestu prebivališta ili uobičajenog prebivališta poreznog obveznika
- na dan isplate oporezivog primitka, a najkasnije sljedeći dan, nadležnoj ispostavi Porezne uprave na Obrascu JOPPD dostaviti izvješće o isplaćenim primicima, obračunanom i plaćenom porezu na dohodak i prirezu porezu na dohodak,
- voditi evidenciju o obračunanim predujmovima poreza na dohodak i prirezu porezu na dohodak po svakom osiguraniku
- društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima obvezna su na osnovi podataka koje im elektroničkim putem dostavlja Porezna uprava voditi evidencije o uplaćenim premijama dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja koje su bile oslobođene od plaćanja poreza na dohodak u kunama i deviznoj protuvrijednosti na dan uplate, po svakom članu fonda posebno, te o iznosu tih premija
- na kraju godine poreznim obveznicima dati potvrde o visini pojedinačnih i ukupnih godišnjih primitaka od osiguranja, iznosu dohotka od osiguranja, nadnevku uplate poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak, iznosu obustavljenog i uplaćenog poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak, te iznosu neto isplate
- osiguravatelji i isplatitelji neoporezivih primitaka od osiguranja stvari, odgovornosti, života i imovine dužni su najkasnije do kraja veljače tekuće godine za prethodnu godinu nadležnoj ispostavi Porezne uprave na Obrascu JOPPD dostaviti zbirno izvješće za sve isplate tijekom poreznog razdoblja po istoj osnovi i po pojedinoj fizičkoj osobi.

4.5. Što se ne smatra dohotkom od osiguranja

Dohotkom se ne smatraju primici po osnovi osiguranja stvari, odgovornosti, života i imovine. Međutim, primici po osnovi životnog osiguranja i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja smatraju se dohotkom ako su premije toga osiguranja bile porezno priznati

²² Ministarstvo financija/Porezna uprava: Oporezivanje dohotka od osiguranja, str.12

izdatak. Znači, porez na dohodak se plaća na primitke od životnog osiguranja s obilježjem štednje ako su po toj osnovi u razdoblju od 1.7.2001. do 30.6.2010. uplaćene premije osiguranja bile porezno priznati izdatak, ili su temeljem podnesene godišnje porezne prijave iskorištene za uvećanje osobnog odbitka na godišnjoj razini. Naime, poreznim je propisima bilo uređeno da su se izdacima koji se oduzimaju od primitka kod utvrđivanja dohotka smatrale i uplaćene premije osiguranja (po osnovi osiguranja života, dopunskog zdravstvenog i dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja). Navedene premije su se priznavale kao porezno dopustivi izdaci od 1.7.2001., a prestale su biti porezno priznati izdatak 1.7.2010.²³

4.6. Porezni prekršaji

Novčanom kaznom od 10.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba:

1. ako osiguravajuće društvo ne obračuna porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti, odnosno na premije kasko osiguranja cestovnih vozila
2. ako porez i obračuna, ali na propisanu poreznu osnovicu ne primijeni i propisanu poreznu stopu od 12%
3. ako obračun poreza ne izvrši u propisanom roku od 30 dana od nastanka porezne obveze
4. ako porez ne uplati na propisani račun²⁴

5. VRSTE OSIGURANJA I PREMIJA

5.1. Vrste osiguranja

Vrste osiguranja se dijele na:

1. Životna osiguranja
2. Neživotna osiguranja

²³ TEB – Poslovno savjetovanje: Porezi i doprinosi – Oporezivanje premija osiguranja

²⁴ Zakon o porezu na dohodak: NN 115/16 članak 91.

5.1.1. Životna osiguranja

Životna osiguranja mogu se definirati kao dugoročna osiguranja u kojima isplata ugovorene svote ovisi o vrsti police, odnosno osiguranom riziku. Osoba koja sklapa životno osiguranje naziva se ugovaratelj osiguranja, osoba u čiju se korist sklapa osiguranje naziva se korisnik osiguranja, a osoba o čijem doživljenju ili smrti ovisi isplata osiguranje svote naziva se osiguranik. Ugovaratelj osiguranja i osiguranik mogu i ne moraju biti ista osoba. Ukoliko se ugovara polica životnog osiguranja za slučaj smrti neke treće osobe, za sklapanje ugovora je nužna pisana suglasnost te osobe.²⁵

Životna osiguranja se dijele na sjedeće vrste:²⁶

- Životno osiguranje
- Rentno osiguranje
- Dodatna osiguranja životnog osiguranja
- Životno i rentno osiguranje vezano za jedinice investicijskih fondova
- Ostala životna osiguranja (tontine, osiguranje s kapitalizacijom, osiguranje u slučaju vjenčanja, osiguranje u slučaju rođenja)

5.1.1.1. Životno osiguranje

U praksi najčešće susrećemo sljedeće vrste životnog osiguranja:

1. Mješovito osiguranje
2. Osiguranje za slučaj smrti (riziko)
3. Osiguranje za slučaj doživljenja

²⁵ Priručnik: Tržište osiguranja : <http://www.hanfa.hr>

²⁶ HANFA: Tržište osiguranja

Mješovito osiguranje - kod police osiguranja za slučaj smrti i doživljenja, tzv. mješovito osiguranje, osigurana se svota isplaćuje korisniku ili korisnicima osiguranja ako osiguranik umre za vrijeme trajanja osiguranja ili na kraju ugovorenog trajanja osiguranja ako je osiguranik na životu.

Osiguranje za slučaj smrti (riziko) - ako je sklopljena polica osiguranja za slučaj smrti, tzv. riziko polica, osigurana se svota korisniku ili korisnicima isplaćuje samo u slučaju smrti osiguranika za vrijeme trajanja ugovora o osiguranju. Ukoliko osiguranik doživi rok na koji je sklopljena takva polica ili umre nakon datuma naznačenog na polici kao datuma isteka osiguranja, uplaćenu premiju zadržava osiguratelj. Osiguranik može biti svaka osoba od navršene četrnaeste godine života. Osobe koje nisu potpuno zdrave ili su starije od uobičajene starosne granice za sklapanje ugovora o osiguranju od šezdestpet godina mogu se osigurati na temelju posebnih uvjeta za osiguranje od povećanih rizika.

Osiguranje za slučaj doživljenja - kod police za slučaj doživljenja osigurana se svota isplaćuje samo u slučaju da osiguranik doživi istek ugovorenog roka. Ukoliko osiguranik umre za trajanja ugovora o osiguranju korisnik odnosno korisnici police osiguranja nemaju pravo na isplatu ugovorene svote. U praksi se ova vrsta životnog osiguranja najčešće ugovara u kombinaciji s povratom uplaćene premije za slučaj smrti.

Osnovna svrha životnog osiguranja je pružanje zaštite, odnosno stvaranje financijske sigurnosti pojedincu i njegovoj obitelji od opasnosti koje mu mogu ugroziti život.

Visina premije kod životnih osiguranja ovisi prije svega o osiguranom riziku odnosno rizicima, pristupnoj dobi, spolu, zdravstvenom stanju i zanimanju osiguranika.

5.1.1.2. Rentno osiguranje

Sklapanjem police rentnog osiguranja, osiguranik ima pravo na isplatu određenih periodičnih (mjesečnih, kvartalnih odnosno godišnjih) iznosa kroz određeno razdoblje ili doživotno, ovisno o vrsti police. Visina rente unaprijed je određena ugovorom, a može biti jednaka u svakom razdoblju, rastuća ili padajuća. Početak isplate rente može početi nakon potpune uplate premije odmah ili po proteku vremena utvrđenog ugovorom. Taj se oblik osiguranja najčešće sklapa kao dopuna mirovini osiguranika.

5.1.1.3. Životno i rentno osiguranje vezano za jedinice investicijskih fondova

Kod životnog i rentnog osiguranja vezanog uz jedinice investicijskih fondova, odnosno tzv. unit – linked proizvoda ili fond polica, ugovaratelj osiguranja sam snosi rizik ulaganja, a visina ugovorene svote ovisi o kretanju cijene vrijednosnica, odnosno udjela investicijskog fonda na tržištu kapitala. Prilikom sklapanja takvih ugovora osiguratelj je dužan ugovaratelja osiguranja pisano obavijestiti i o prospektu fonda, a naročito o strukturi ulaganja.

5.1.2. Neživotna osiguranja

Neživotna osiguranja se dijele na sljedeće vrste:

- Osiguranja od nezgode
- Zdravstvena osiguranja
- Osiguranja cestovnih vozila
- Osiguranje tračnih vozila
- Osiguranje robe u prijevozu
- Osiguranje od požara i elementarnih nezgoda
- Ostala osiguranja imovine
- Osiguranje kredita
- Osiguranje jamstava
- Osiguranje raznih financijskih gubitaka
- Putno osiguranje
- Osiguranje troškova pravne zaštite i sl.

5.1.2.1. Zdravstvena osiguranja

Pojednostavljeno rečeno, polica zdravstvenog osiguranja služi za pokriće troškova zdravstvene zaštite. Razlikujemo obvezno i dobrovoljno zdravstveno osiguranje.

Obvezno zdravstveno osiguranje uređeno je posebnim zakonom – Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju koji propisuje osiguranike, njihova prava i obveze.

Dobrovoljno zdravstveno osiguranje uređeno je Zakonom o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju, a obuhvaća sljedeće vrste osiguranja:

- dopunsko zdravstveno osiguranje
- dodatno zdravstveno osiguranje
- privatno zdravstveno osiguranje.

Sklapanjem police dopunskog zdravstvenog osiguranja ugovaratelj osiguranja / osiguranik ima pravo na pokriće dijela troškova do pune cijene usluga odnosno proizvoda zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja, dok dodatno i privatno zdravstveno osiguranje osiguravaju veći opseg prava u odnosu na prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja, tj. pružaju viši standard usluga.

5.1.2.2. Osiguranje kredita

U slučaju osiguranja kredita, ukoliko nastupi osigurani slučaj, dakle neplaćanje rata kredita, osiguratelj na sebe preuzima otplatu preostalog duga u određenom razdoblju. Ovisno o uvjetima osiguranja predviđeni su različiti slučajevi u kojima nastupa aktivacija osiguranja kao što su smrt, nezgoda, nesposobnost za rad, bolovanje i sl.

Prednosti osiguranja kredita su:

- ekonomska sigurnosti za obitelj i čuvanje standarda u nepovoljnim životnim situacijama
- brz i jednostavan postupak osiguranja, bez liječničkog pregleda
- pokrivanje mjesečnih anuiteta tijekom liječenja ili traženja novog posla
- isplata naknade štete bez obzira na postojanje drugih polica²⁷

5.1.2.3. Putno osiguranje

Sklapanjem police putnog osiguranja ugovaratelj osiguranja, odnosno osiguranik se štiti od rizika koji mogu nastati na putovanju izvan stalnog mjesta boravka ugovaratelja / osiguranika:

- turističko osiguranje,

²⁷ <http://www.crosig.hr/hr/osiguranja/krediti/osiguranje-otplate-kredita/>

- putno zdravstveno osiguranje,
- osiguranje pomoći za vrijeme puta, izvan mjesta boravka ili prebivališta,
- ostala osiguranja turističkih rizika

5.2. Premije osiguranja

Premija osiguranja je iznos koji je ugovaratelj osiguranja dužan platiti osiguravatelju na temelju ugovora o osiguranju.

Kada se radi o polici životnog osiguranja, prilikom sklapanja ugovora i donošenja odluke o iznosu uplata za osiguranje života važno je uzeti u obzir svoj životni standard i financijske mogućnosti. Izračun premije osiguranja ovisi o vrsti odabrane police. Tako kod životnog osiguranja minimalna mjesečna rata za osiguranje života je 15 eura, a minimalni iznos koji želite uštedjeti je 2.500 eura.

S obzirom da se polica životnog osiguranja sklapa na duži vremenski period, odnosno od 5 do 30 godina, prilikom donošenja odluke o iznosu uplata treba voditi računa o vlastitim financijskim mogućnostima.²⁸

5.2.1. Premija osiguranja kao porezna olakšica

Ugovaratelj osiguranja, ukoliko to želi, može u skladu s odredbama Zakona o porezu na dohodak iskoristiti uplaćenu premiju osiguranja određenih vrsta osiguranja kao poreznu olakšicu.

Osobe, obveznici poreza na dohodak, koje imaju sklopljen ugovor o životnom osiguranju sa štednom komponentom, te su po njoj i ugovaratelj osiguranja i osiguranik, mogu premiju životnog osiguranja koristiti kao poreznu olakšicu.

²⁸ <https://www.allianz.hr/privatni-korisnici/pojmovi-u-osiguranju/premija-osiguranja/>

Kao porezna olakšica priznaju se uplaćene premije životnog osiguranja (mješovitog, rentnog i sl.) koje ima štednu komponentu, dopunskoga i privatnog zdravstvenog te dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja. Npr. uplaćena premija riziko osiguranja ili dopunskog osiguranja od posljedica nesretnog slučaja, koje nemaju štednu komponentu, ne priznaje se kao porezna olakšica.

Temeljem uplaćenih premija po osnovi sklopljenog ugovora o osiguranju, porezna se osnovica može umanjiti za maksimalno 1.000 kn mjesečno odnosno 12.000 kn godišnje.

Premija životnog osiguranja može se koristiti kao porezna olakšica u sljedećim slučajevima:

1. Poslodavac obračunava umanjenje porezne osnovice za uplaćenu premiju životnog osiguranja kod mjesečnog obračuna plaće
2. Putem godišnje prijave poreza na dohodak gdje porezni obveznik nakon obračuna dobije povrat poreza i prireza. Uz godišnju prijavu se prilaže potvrda osiguratelja o uplaćenju premiji životnog osiguranja

Kod isplate ugovorene svote osiguratelj obračunava porez po stopi od 12% na iznos premija koje su korištene kao porezne olakšice. Korisniku se isplaćuje osigurana svota uvećana za ostvareni udio u dobiti (ugovoreni iznos za isplatu) umanjena za obračunati porez te pripadajući prirez.

Ušteda zbog korištenja premije životnog osiguranja kao porezne olakšice je individualna za svaku osobu i ovisi o nizu čimbenika kao što su primjerice iznos premije koji se plaća, trajanje osiguranja, iznos plaće i sl.

5.2.2. Porez na određene premije osiguranja

Posebni porez se odnosi na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila.

U ovom slučaju, porezni obveznik je, društvo za osiguranje koje s pravnim i fizičkim osobama sklapa ugovore i naplaćuje premije osiguranja od automobilske odgovornosti i kasko osiguranja cestovnih vozila izravno ili neizravno preko posrednika ili zastupnika.

Porezna osnovica je premija osiguranja od automobilske odgovornosti koju društvo za osiguranje utvrđuje pravnoj ili fizičkoj osobi pri sklapanju ugovora o obveznom osiguranju cestovnih motornih vozila, dok je predmet oporezivanja premija kasko osiguranja cestovnih vozila koju sruštvo za osiguranje utvrđuje pravnoj ili fizičkoj osobi pri sklapanju ugovora o kasko osiguranju cestovnih vozila.

Stope, odnosno iznosi prikazani su u sljedećoj tablici.

Tablica 1: Stope/ iznosi oporezivanja

Stopa / iznos	Opis
15 %	od ugovorene premije osiguranja od automobilske odgovornosti
10%	od ugovorene premije kasko osiguranja cestovnih vozila

Izvor: <http://www.porezna-uprava.hr>

6. OBRAČUNAVANJE I PLAĆANJE PREDUJMA POREZA NA DOHODAK OD OSIGURANJA

6.1. Pojmovno određivanje predujma poreza na dohodak od osiguranja

Predujam poreza na dohodak od osiguranja je svota poreza na dohodak što je osiguravatelj i društvo za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima obračunava, obustavlja i plaća prilikom svake isplate primitaka od životnog osiguranja s obilježjem štednje i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja, ako su premije osiguranja bile porezno priznati izdatak u razdobljima kad su uplaćivane i to: ²⁹

- Premije životnog osiguranja s obilježjem štednje i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja uplaćene od 1. srpnja 2001. godine do 30. lipnja 2010. godine
- Premije dobrovoljnog mirovinskog što ih je poslodavac u korist i uz suglasnost svog radnika uplaćivao od 1. srpnja 2010. godine i
- Premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja što ih je obveznik poreza na dohodak od samostalne djelatnosti koji dohodak utvrđuje na osnovi podataka iz propisanih poslovnih knjiga od 1. srpnja 2010. godine uplaćivao u svoju korist

6.2. Obračunavanje, obustavljanje i uplaćivanje predujma poreza na dohodak od osiguranja

Osiguravatelj i dobrovoljni mirovinski fond pri svakoj isplati i istodobno s isplatom:

- osigurane svote od životnog osiguranja s obilježjem štednje i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja na poreznu osnovicu u visini uplaćenih premija osiguranja što su bile porezno priznati izdatak u razdoblju od 1. srpnja 2001. godine do 30. lipnja 2010. godine
- osigurane svote od dobrovoljnog mirovinskog osiguranja na poreznu osnovicu u visini uplaćenih neoporezivih premija osiguranja koje su bile u razdoblju od 1. srpnja 2010. godine porezno priznati rashod poslodavcu i izdatak poreznom obvezniku koji obavlja samostalnu djelatnost, a dohodak utvrđuje na temelju podataka iz propisanih poslovnih knjiga.

Dohodak od osiguranja utvrđuje se u trenutku isplate i istodobno s isplatom osigurane svote (jednokratno ili u duljem razdoblju isplate). Pri tome se uplaćene premije osiguranja od kojih

²⁹ Ministarstvo financija – Porezna uprava: Porez na dohodak od osiguranja

se utvrđuje primitak preračunavaju u kunsku vrijednost primjenom srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke na dan isplate toga dohotka.

6.3. Primjer obračunavanja predujma poreza na dohodak od osiguranja

Predujam poreza na dohodak od osiguranja obračunava se na sljedeći način:

Tablica 2: Primjer obračuna poreznog predujma

Porezna osnovica	Porez na stopa	Obveznik obračuna, obustave i uplate	Rok uplate predujma poreza
- Primitak u visini uplaćenih porezno priznatih premija osiguranja - Primitak u visini isplaćene svote ako je manji od uplaćenih premija osiguranja	12%	isplatitelj primitka	istodobno s isplatom primitka
Primitak u visini uplaćenih premija dobrovoljnog mirovinskog osiguranja što su bile oslobođene oporezivanja, te su poslodavcu ili poreznom obvezniku koji obavlja samostalnu djelatnost bile porezno priznati rashod ili izdatak	12%	isplatitelj primitka	istodobno s isplatom primitka

Izvor: Ministarstvo financija/Porezna uprava: Oporezivanje dohotka od osiguranja

Predujam poreza na dohodak od osiguranja se uplaćuje na račun poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak grada ili općine na čijem je području prebivalište obveznika poreza na dohodak ovako: ³⁰

1. IBAN ili broj računa primatelja – upisuje se račun poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak grada/općine prebivališta ili uobičajenog boravišta poreznog obveznika.

³⁰ Ministarstvo financija/Porezna uprava: Oporezivanje dohotka od osiguranja

Ako porezni obveznik nema u Republici Hrvatskoj prebivalište ni uobičajeno boravište porez na dohodak uplaćuje se na račun grada/općine prema sjedištu isplatitelja dohotka

2. Poziv na broj primatelja – upisuje se OIB isplatitelja dohotka te oznaka izvješća JOPPD prema kojemu se obavlja uplata

Slika 1: Univerzalni nalog za plaćanje poreznog predujma

Izvor: Ministarstvo financija/Porezna uprava: Oporezivanje dohotka od osiguranja

Pri utvrđivanju predujma poreza na dohodak od osiguranja ne priznaju se izdaci.

6.3.1. Primjer br.1

Porezna obveznica je premije životnog osiguranja s obilježjem štednje uplaćivala svakog mjeseca do kolovoza 2015. godine. Od siječnja 2002. godine do lipnja 2010. godine njezin je poslodavac svakog mjeseca pri obračunu predujma poreza na dohodak iz plaće umanjivao dohodak za 450,00 kn po osnovi uplaćenih premija životnog osiguranja s obilježjem štednje, a što se njoj kao ugovarateljici osiguranja priznalo kao porezni izdatak (ukupno 45.450,00 kn).

Osiguravajuće društvo sa sjedištem u Republici Hrvatskoj na osnovi ugovorene police osiguranja u rujnu 2015. godine isplaćuje poreznoj obveznici primitak od životnog osiguranja s obilježjem štednje. Ukupan iznos primitka je 76.072,00 kn. Prebivalište porezne obveznice je u gradu u kojemu je propisana stopa prireza porezu na dohodak 10%. Primici po osnovi životnog osiguranja s obilježjem štednje smatraju se dohotkom ako su premije toga osiguranja bile porezno priznati izdatak. Osiguravajuće društvo je obvezno istodobno s isplatom primitka od životnog osiguranja s obilježjem štednje obračunati, obustaviti i uplatiti predujam poreza na dohodak od osiguranja u iznosu od 5.454,00 kn i prirez porezu na dohodak u iznosu od 545,40 kn. Osiguravajuće društvo obavlja obračun predujma poreza na dohodak od osiguranja i prireza porezu na dohodak na sljedeći način: ³¹

Tablica 3: Primjer obračuna poreznog predujma s neto primitkom

R. br.	OPIS	SVOTA (u kunama)
1.	Ukupni primitak po osnovi životnog osiguranja	76.072,00
2.	Oporezivi primitak po osnovi životnog osiguranja (ukupna svota ranije priznatog porezno priznatog izdatka)	45.450,00
3.	Porez po stopi od 12% (r. br. 2 x 12%)	5.454,00
4.	Prirez porezu na dohodak (r. br. 3 x stopa prireza porezu na dohodak)	545,40
5.	Ukupno porez i prirez porezu na dohodak (r. br. 3 + r.br. 4)	5.999,40
6.	Neto primitak (r. br 1 – r. br 5)	70.072,60

Izvor: Ministarstvo financija/Porezna uprava: Oporezivanje dohotka od osiguranja

Osiguravajuće društvo je obvezno:

- prilikom isplate primitka na propisane račune uplatiti porez na dohodak i prirez porezu na dohodak u iznosu od 5.999,40 kn
- na dan isplate primitka, a najkasnije sljedeći dan, nadležnoj ispostavi Porezne uprave na Obrascu JOPPD dostaviti izvješće o isplaćenim primicima, obračunanom i plaćenom porezu na dohodak i prirezu porezu na dohodak

³¹ Ministarstvo financija/Porezna uprava: Oporezivanje dohotka od osiguranja, str. 16

- voditi evidenciju o obračunanim i isplaćenim primicima po osnovi životnog osiguranja s obilježjem štednje po svakom osiguraniku fizičkoj osobi
- na kraju godine, a i u slučaju prestanka djelatnosti, poreznim obveznicima izdati potvrde o visini pojedinačnih i ukupnih godišnjih primitaka po izvorima dohotka, svoti dohotka, nadnevkuplate poreza na dohodak, svoti obustavljenog i uplaćenog poreza na dohodak, te svoti neto isplate

Porezna obveznica nema po toj osnovi obvezu podnošenja godišnje prijave poreza na dohodak za 2017. godinu ako su predujmovi poreza na dohodak i propisani prirez porezu na dohodak plaćeni u skladu sa zakonskim odredbama, a pod uvjetom da nije obveznik podnošenja godišnje porezne prijave po osnovi ostalih izvora dohotka za koji se godišnja prijava mora obvezno podnijeti.

6.3.2. Primjer br.2

Trgovačko društvo svaki mjesec u 2015. godini za svoje radnike i uz njihov pristanak tuzemnom dobrovoljnom mirovinskom fondu uplaćuje premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja u visini 500,00 kn po svakom radniku. Trgovačko društvo u svojim poslovnim knjigama uplaćene premije osiguranja prikazuje kao rashod. Trgovačko društvo je obvezno:

1. voditi evidenciju o uplaćenim premijama dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja koje su u poslovnim knjigama proknjižene kao rashod,
2. najkasnije do kraja veljače tekuće godine za prethodnu godinu nadležnoj ispostavi Porezne uprave dostaviti Obrazac „Podaci o premijama dobrovoljnog mirovinskog osiguranja“ s podacima o uplaćenim premijama dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja koje su proknjižene kao rashod.³²

6.3.3. Primjer br.3

Osiguravajuće društvo sa sjedištem u Republici Hrvatskoj u rujnu 2015. godine isplaćuje građaninu s prebivalištem u Republici Hrvatskoj 72.254,00 kn po osnovi primitka od životnog osiguranja s obilježjem štednje. Građanin je premije životnog osiguranja s obilježjem štednje

³² Ministarstvo financija/Porezna uprava: Oporezivanje dohotka od osiguranja, str. 17

uplaćivao do kolovoza 2015. godine. U razdoblju osiguranja građaninu se dohodak nije umanjivao za uplaćene premije osiguranja, tako da osiguravajuće društvo pri isplati osigurane svote nema obvezu obračuna, obustave i plaćanja predujma poreza na dohodak od osiguranja i prireza porezu na dohodak. Osiguravajuće društvo je obvezno:

1. voditi evidenciju po svakom osiguraniku,
2. najkasnije do kraja veljače tekuće godine za prethodnu godinu nadležnoj ispostavi Porezne uprave dostaviti zbirno izvješće neoporezivih primitaka od osiguranja na Obrascu JOPPD za sve isplate tijekom poreznog razdoblja po istoj osnovi i po pojedinoj fizičkoj osobi.³³

7. ZAKLJUČAK

Porez na dohodak relativno je mladi oblik poreza u Republici Hrvatskoj, obzirom da je uveden 1994. godine. Tim porezom oporezuje se dohodak koji građani zarađuju tijekom kalendarske godine.

Oblici dohodaka koji se oporezuju stalno se proširuju i mijenjaju te 2001. godine dolazi do uvođenja poreza na dohodak od osiguranja. Razlog uvođenja ovog poreza je potreba za dodatnim prihodima državnog proračuna, kako bi se mogli financirati narasli javni rashodi.

³³ Ministarstvo financija/Porezna uprava: Oporezivanje dohotka od osiguranja, str. 17

Dohotkom od osiguranja smatraju se uplaćene i porezno priznate premije ugovora životnog osiguranja s obilježjem štednje i dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja, a u slučaju otkupa polica životnog i dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja ili prestanka osiguranja dohotkom se smatra obračunani iznos za isplatu po ugovoru osiguranja, ako je manji od ukupnih uplaćenih i porezno priznatih premija osiguranja. Pri utvrđivanju ovog dohotka ne priznavaju se izdaci.

Porez na dohodak od osiguranja plaća se po stopi od 12% na primitak od životnog osiguranja s obilježjem štednje i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja sukladno razdoblju za koje je osiguranik koristio poreznu olakšicu.

Uz osiguranje također, vežu se i rizici. Obzirom da su fizičke i pravne osobe svakodnevno izložene rizicima, potrebno je osigurati se protiv nastupanja rizika. Rizici mogu biti čisti i špekulativni, zajednički i pojedinačni kao i subjektivni i objektivni rizici. Također, postoje osigurljivi i neosigurljivi rizici.

Osiguranja se dijele na životna i neživotna osiguranja. Životno osiguranje može se definirati kao dugoročno osiguranje u kojem isplata ugovorene svote ovisi o vrsti police, odnosno osiguranom riziku. Životna osiguranja se dijele na sjedeće vrste životno osiguranje, rentno osiguranje, dodatna osiguranja životnog osiguranja, životno i rentno osiguranje vezano za jedinice investicijskih fondova te ostala životna osiguranja (tontine, osiguranje s kapitalizacijom, osiguranje u slučaju vjenčanja, osiguranje u slučaju rođenja). Neživotna osiguranja se dijele na osiguranja od nezgode, zdravstvena osiguranja, osiguranja cestovnih vozila, osiguranje tračnih vozila, osiguranje robe u prijevozu, osiguranje kredita, putno osiguranje i slično.

Premija osiguranja je iznos koji je ugovaratelj osiguranja dužan platiti osiguravatelju na temelju ugovora o osiguranju. Premije osiguranja koje poslodavci plaćaju za svoje zaposlenike i druge osobe po osnovi osiguranja života, dopunskog zdravstvenog osiguranja, dobrovoljnog mirovinskog osiguranja i osiguranja njihove imovine predstavljaju primitke po osnovi nesamostalnog rada. Kod plaćanja premija životnih osiguranja sa stanovništva obračunavanja i plaćanja poreza na dohodak i prireza, kao i tretiranja porezno priznatih rashoda, postoji nekoliko načina ugovaranja životnih osiguranja.

Ugovaratelj osiguranja je uvijek osoba koja plaća premiju osiguranja, što znači da može biti pravna osoba, sam osiguranik ili čak treća osoba. Osiguranik je uvijek fizička osoba. Korisnik

osiguranja može biti: korisnik u slučaju doživljenja i korisnik u slučaju smrti. Korisnik u slučaju doživljenja može biti ugovaratelj osiguranja, osiguranik ili treća osoba. Korisnika u slučaju doživljenja određuje ugovaratelj. Korisnik u slučaju smrti također može biti ugovaratelj osiguranja, osiguranikovi nasljednici ili treća osoba. Korisnika u slučaju smrti isključivo određuje osiguranik.

Ponude osiguranja moraju biti potpisane i od ugovaratelja osiguranja i od osiguranika, ako su oni različite osobe. Ugovaratelj svojim potpisom jamči za sve obveze iz ugovora o osiguranju, a osiguranik za istinitost svih podataka koji su navedeni u ponudi osiguranja. Osiguranici ne potpisuju ponude ukoliko se radi o grupnom osiguranju života, gdje je ugovaratelj pravna osoba, a osiguranici uposlenici, na što se primjenjuju Opći uvjeti za grupno osiguranje života. Ukoliko na ponudama u slučaju smrti korisnika nebi bili navedeni zakoniti nasljednici osiguranika, ugovaratelj ili treća osoba, takve ponude moraju potpisati uposlenici, jer je time uskraćeno njihovo pravo, te njihov potpis, odnosno njihov dobrovoljni pristanak.

Predujam poreza na dohodak od osiguranja je svota poreza na dohodak što je osiguravatelj i društvo za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima obračunava, obustavlja i plaća prilikom svake isplate primitaka od životnog osiguranja s obilježjem štednje i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja, ako su premije osiguranja bile porezno priznati izdatak u razdobljima kad su uplaćivane.

LITERATURA:

1. Andrijašević/Petranović: n. dj.
2. Brošura porezne uprave (2016): Hrvatski porezni sustav.
3. Brošura porezne uprave (2016): Oporezivanje dohotka od osiguranja
4. HANFA: Tržište osiguranja
5. Kesner – Škreb, M.: Financijska teorije i praksa (2004.)
6. Kesner – Škreb, M., Kuliš D. (2010): Porezni vodič za građane
7. Ministarstvo financija: Porezni priručnik za građane (2016)
8. Prof. dr. sc. Mijatović, Nikola: Hrvatska pravna revija – Oporezivanje osiguranja
9. Porezno pravo – pregledni znanstveni članak: Oporezivanje osiguranja
10. Priručnik: Tržište osiguranja : <http://www.hanfa.hr>
11. RRiF - Stručne informacije za 2017.: Oporezivanje dohotka
12. TEB – Poslovno savjetovanje: Porezi i doprinosi – Oporezivanje premija osiguranja
13. Zakon o porezu na dohodak (2017)

Web stranice:

1. Allianz: <http://www.allianz.hr>
2. Croatia Osiguranje: <http://www.crosig.hr/>
3. Institut za javne financije: <http://www.ijf.hr/>
4. Ministarstvo financija: <http://www.mfin.hr/>
5. Porezna uprava: <https://www.porezna-uprava.hr/Stranice/Naslovnica.aspx>
6. Računovodstvo, revizija i financije: <https://www.rrif.hr/>

PRILOZI

Popis tablica:

- Tablica 1: Stope/ iznosi oporezivanja
- Tablica 2: Primjer obračuna poreznog predujma
- Tablica 3: Primjer obračuna poreznog predujma s neto primitkom

Popis slika:

- Slika 1: Univerzalni nalog za plaćanje poreznog predujma

SAŽETAK

Porez na dohodak od osiguranja uveden je 2001.godine u Republici Hrvatskoj. Specifičnosti i karakteristike poreza na dohodak od osiguranja će se detaljno razmatrati i objasniti.

Analizirati će se njegov povijesni razvoj tijekom godina, od samih početnih oblika osiguranja do današnjih modernih oblika. Važno je spomenuti da je osiguranje u uskoj svezi sa rizicima. Pojasniti će se vrste osiguranja i premija te njihov utjecaj na porez na dohodak od osiguranja. Na samom kraju prikazani su primjeri obračunavanja i plaćanja predujma poreza na dohodak od osiguranja.

Ključne riječi: porez na dohodak od osiguranja, osiguranje, premija, oporezivanje

SUMMARY

Income tax on insurance was introduced in 2001. to the Republic of Croatia. The specifics and characteristics of the income tax on insurance will be discussed and explained in detail. The historical development over the years will be analyzed, from the initial forms of insurance to today's modern forms. It's important to note that insurance is closely related to risks. The impact of types of insurance and premiums on insurance income taxes will be clarified. At the very end, examples of calculating and paying advance income tax on insurance will be shown.

Key words: income tax on insurance, insurance, premiums, taxation

